

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

I. Concilia generalia Galliarum similia prorsus erant Conciliis Africanis. Major synodus in canone Antiocheno. Conciliorum Gallicanorum auctoritas explicatur. Verba Hilari Papæ referuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

CAPVT XXI.

Synopsis.

I. Concilia generalia Galliarum similia prorsus erant Conciliis Africanis. Major synodus in canone Antiocheno. Conciliorum Gallicanorum auctoritas explicatur. Verba Hilari Papae referuntur.

II. Recessit Hilarus ab institutis majorum, confirmans celebrationem Conciliorum ex diversis provinciis.

III. Iubet autem ut per annos singulos Concilium generale celebretur. Eo alludit Synodus Agathensis. Genuinus sensus Synodi Matisconensis secunda indicatur.

IV. Iubet postremo Hilarus ut regulae quae in his Conciliis promulgabuntur, sint iuxta Canonum definitiones. Idem praesentur Concilia Galliana.

V. Inducuntur canonem ad quos alludit Hilarus. De collectione Canonum Dionysij Exigui. Liber Canonum vocatur a Gregorio Turonensi.

VI. Canonem novi secundum auctoritatis gradum obtinebant post antiquos. Probat ex Augustino & Agobardo.

VII. De Collectione Canonum Gallicanorum. Vires legis obtinebant in Hispania.

I. CONCILIA generalia Galliarum eodem nomine nuncupabantur quo Concilia universalis Africae, ejusdemque erant auctoritatis. Nam in secunda synodo Matisconensi, quae de hujuscemodi Conciliis loquitur, legimus generale Concilium & universale, in Turonensi vero, quae anno DLXVII. congregata est, major synodus. Quod imitatum est ex canone XII. Concilij Antiocheni, quod majorem synodum vocat eam quae extraordinaria erat, convocata nimirum ab Imperatoribus ad iudicandas appellationes eorum qui a iudiciis synodi provincialis provocaverant. Concilia isthaec generalia Galliae condere poterant canones & causas iudicare. Canones pro libito condere poterant, modo contrarij non essent canonibus Conciliorum generalium, & definitivo iudicio terminare omnes causas ecclesiasticas quae synodis provincialibus visa essent difficiles. Quod si generali Concilio tanta esse videretur difficultas ut solvi non posset, consulenda erat sedes apostolica. Ea est sententia Hilari Papae in epistola scripta anno CDLXII. ad Episcopos quinque provinciarum Galliae, Viennensis videlicet, Lugdunensis, utriusque Narbonensis, & Alpium Penninarum: cui praeiverat Innocentius primus ad Victricium Episcopum Rothomagensis similia Hilario scribens de auctoritate synodorum provincialium, & majores causas ad apostolicam sedem referendas esse. *Vt si quid usquam, inquit Hilarus, vel in ordinandis Episcopis vel Presbyteris aut cujuslibet*

commoda quae inde sequi possent, tum appellatio Presbyteri aut Clerici iudicari debet in Concilio generali Africae. Exempli causa, si lis moveatur circa caput aliquod nondum satis perspicue explicatum in canonicis. Si is adversus quem accusatio instituta est, vir sit tali dignitate praeditus, ut si iudicium ejus fieret in provinciis, timendum foret ne tumultus in eis excitarentur. Vel si ob illud iudicium oriretur conflictio jurisdictionis; quemadmodum accidit in causa Apianij Presbyteri. Aut tandem ob aliquam aliam causam similem. Tunc enim, ut dixi, appellatio Presbyteri aut Clerici iudicanda est in Concilio generali Africae. At si tantum agatur de executione canonum, de quorum sententia dubitari non possit circa negotium noviter emergens, tum appellatio terminanda est in unaquaque provincia, neque licet a Concilio provinciali provocare ad universale. Secundum illam regulam legimus appellationem Palladij laici, qui a Triflerio Episcopo suo excommunicatus fuerat, itemque appellationem Exuperantij Presbyteri, cui interdictum erat functionibus suis, ob gravitatem earum fuisse iudicatas in Concilio Taurinensi ex diversis provinciis congregato.

VII. Iudicia vero quae in Conciliis illis universalibus Africae fiebant, vel etiam in synodis provincialibus, propter causas quae communes erant, suprema prorsus erant, nec ab eis ad transmarina iudicia, id est, Romanam, appellare licebat. Ad transmarina autem qui putaverit appellandum, a nullo intra Africam in communionem recipiatur. Adeo certa & inviolabilis erat apud Africanos haec regula, quoad Presbyteros & reliquos a clero, ut ad Celestinum Papam scribere non dubitent: *Presbyterorum quoque & sequentium Clericorum improba refugia, sicut te dignum est, repellat sanctitas tua: quia & nulla patrum definitione hoc Ecclesia derogatum est Africanae.* Nihilominus, quoad appellationes Episcoporum, Zozimus Papa ejusque successores contendunt apud sedem apostolicam iudicandum esse an appellatio admitti debeat. Quod si iusta fuisse appellandi causa videretur, ad Episcopum Romanum pertinere jus statuendi ut ea retractetur in provincia. Verum id accuratè expendimus in dissertatione de iudiciis canonicis Episcoporum.

Præterea, Concilia universalis Africae condebant canones, qui in auctoritatem recepti sunt in Ecclesia universali.

Concil. Taurin. 64. 1.

Con. 15. & 125.

Concil. Matiscon. 1. c. 9. & 10.

loci Clericis faciendis contra precepta apostolica reperitur admissum, aut in eorum conversatione quiequam reprobatur, communi omnium auctoritate rescetur. Infrà: *Nec cuiquam licebit à regulis evagari quas sibi juxta canonum definitiones unita fraternitas in commune prefixerit; cum imminente quotannis examine, ita singuli actus suos dirigent, ut his discussio judicij optari magis debeat quam timeri. In dirimendis sanè gravioribus causis, & quæ illic non potuerint terminari, apostolica sedis sententia consultatur.*

II. Tria quædam observanda sunt in hoc decreto. Primum quidem, Summum illum Pontificem disertis verbis confirmare celebrationem Conciliorum ex diversis provinciis congregatorum; contra quam visum erat prædecessoribus ejus Innocentio & Leoni. Hi quippe edixerant ut unaquæque provincia suis specialibus Conciliis contenta esset, in quibus causæ terminarentur, neque licere ad alias provincias convolare. Quod eo consilio, ut ego quidem existimo, actum est ut ea arte facilius flecterent provinciales ad consulendam statim Romanam sedem. *Suis unaquæque provincia sit contenta Conciliis, inquit Leo. Nec alicui liceat, inquit Innocentius, ad alias convolare provincias.*

III. Secundum caput in eo constat, quod Concilium illud generale jubetur celebrari semel in anno, *per annos singulos*; non autem bis, velut synodi provinciales, quod ad formam Concilij universalis Africæ institutum est. Ad ea decreta alludit Synodus Agathensis, cum præcipit ut Concilium Episcoporum regni Gotthici, ex quibus illa constabat, renovetur annis singulis, secundum constituta patrum: *Synodum etiam juxta constituta Patrum singulis annis placuit congregari.* Falluntur autem qui in eo canone agi putant de Conciliis provincialibus, nisi ostendant in præcedentibus canonibus celebrationem eorum Conciliorum semel tantum in anno jussam, quemadmodum LXXI. canon Agathensis supponit. Id quod probari non potest nisi quoad Concilia generalia, ut dixi. Tempus autem illud ad triennium coercet canon vigesimus Concilij Matisconensis secundi, perperam à nonnullis intellectus de synodis provincialibus: *Ad synodum post triennium tempus omnes conveniant*, id est, ex omnibus provinciis quæ tum coiverant.

IV. Tertium caput, quod est magni momenti, consistit in modificatione quam facit Hilarus, nimirum ut regulæ quæ in his Conciliis promulgabuntur, sint *juxta Canonum definitiones*. Eadem est sententia Concilij Venerici in epistola synodica: *Vt quæ in*

prioribus patrum statutis videmus omissa, & procedente tempore licentia ex nimia labentis seculi libertate præsumpta, statutis saluberrimis sanciremus. Hinc factum ut præfationes omnium Conciliorum hanc cautionem contineant, velle se canones antiquos renovare, & novos condere ad evellenda nova mala. Et in epistola tractoria Aviti Episcopi Vienneſis, qua collegas suos evocat ad Concilium Epaonenſe, legitur id Concilium ea de causa convocari ut animi omnium revocentur ad memoriam antiquorum canonum, & ut novi condantur, si res ita ferat: *Iustum est, quantum reor, ut constitutis prioribus sub communis presentie opportunitate tractatis, nostris simul nobisque, prout ordo colloquutionis invenerit, vel insinuemus vetera, vel, si necesse est, etiam nostra jungamus.* Eadem fuit sententia Concilij Arvernensis habiti anno DXXXV. cujus ea sunt verba: *Id nobis rationabile visum est, ut quamvis ecclesiastica regula penè omnia comprehendant, tamen quadam vel adderentur nova, vel repeterentur antiqua.*

V. Canones antiqui, ad quos alludit Hilarus, nulli alij sunt præter eos qui continentur in Collectione quæ canone primo Concilij Chalcedonensis recepta est, id est, canones Nicæni, Ancyrani, Neocæsarienses, Gangrenses, Antiocheni, Laodiceni, & Constantinopolitani, ne interim Chalcedonenses omittam, quæ Collectio Latine verſa est tempore Concilij Chalcedonensis. Sed tempore translatio ista confusa erat & indigesta, Dionysius Exiguus, natione Scythæ, & Abbas apud Romam, novam versionem aggressus est ævo Justiniani Imperatoris; quæ statim obviis ulnis excepta est ab Ecclesia Romana, ut testatur Cassiodorus: *Ex Græcis exemplaribus canones ecclesiasticos moribus suis, ut erat planus atque disertus, magna eloquentie luce composuit, quod hodie usu celeberrimo Ecclesia Romana complectitur.* Ceterum sufficere visa non est Dionysio Collectio canonum Græcorum. Itaque ut eam integram esse efficeret, canones Sardicenses addidit, & Collectionem canonum Africanorum, præter quinquaginta canones apostolicos, qui prima statim fronte occurrunt apud Dionysium. Constat integra hæc Collectio ex CCC LXXI. canonibus: quos statim subsequuntur decreta Pontificum Romanorum Siricij, Innocentij, Zozimi, Celestini, Leonis, Gelasij, & Hilari. Corpus illud canonum & epistolarum decretalium statim in universo Occidente obtinuit ad dirimendas lites ecclesiasticas; præcipue verò in Gallia, ut patet ex Gregorio Turonenſi, qui illud vocat librum Canonum.

Canon 71.
Concil. Agath.